

Umístění stanic car-sharingu ve veřejném prostoru ulic podporuje růst počtu zákazníků sdílení vozidel

Dobře umístit přiměřeně velké stanice na vhodných místech ve městě patří ke klíčovým schopnostem dobrého managementu sdílení vozidel. Stanice by měly být umístěny co nejbližší k bydlišti nebo pracovišti soukromých uživatelů, aby přístup k vozidlu byl co nejkratší. Z dotazníkových šetření víme, že optimální dostupnost pro zákazníky car-sharingu se pohybuje mezi 500 až 700 metry pěší docházky. S větší vzdáleností atraktivita stanice již klesá. Kromě toho musejí být místa k vyzvednutí automobilu rozmístěna tak, aby byla atraktivní nejen pro stávající, ale i pro potenciální zákazníky. Vozidla je totiž nezbytné provozovat hospodárně a co nejlépe je využívat.

V Německu, Švýcarsku a Rakousku byly dosud stanice car-sharingu umísťovány téměř výhradně na soukromých pozemcích. To mohou být podle okolností také soukromé plochy, které jsou v majetku veřejných institucí nebo provozovatelů veřejné dopravy. V hustě obydlených městských částech se smíšeným funkčním využíváním území nemůže provozovatel car-sharingu často najít další parkovací místa k pronájmu, protože nabídka je velmi omezená. V takových urbanizovaných místech, jež se nacházejí především v okolí městského centra, je ale potenciál pro sdílení vozidel obzvláště vysoký.

Aby bylo možné zároveň s počtem zákazníků zvyšovat počet nabízených vozidel a počet lokalit, na nichž jsou k dispozici, je třeba mít možnost využívat pro parkování i místa na veřejných prostranstvích. Některé evropské země přijaly nezbytné právní úpravy, které obcím umožňují vyhradit parkovací místa pro car-sharing ve veřejném uličním prostoru, a výrazně tak rozvoj car-sharingu podpořily.

Příklad: Belgie

V Belgii dostaly obce ze zákona odpovědnost za rozhodování, zda, kdy a kterým dopravním službám vyhradí plochy ve veřejném prostoru. Protože car-sharing je považován za všeobecně uznávaný druh mobility, který snižuje dopravní zátěž a zlepšuje stav životního prostředí, spolupracují obce s poskytovateli car-sharingových služeb a povolují budování stanic ve veřejném prostoru. Místa mohou být proti neoprávněnému parkování chráněna sklopnými sloupky. V některých belgických městech mohou být místa vyhrazena i pro skupiny sousedského sdílení vozidel, které se staly členem Autopia – organizace podporující car-sharing.

Obr. 1: Stanice car-sharingu ve Valonsku (Zdroj: cambio Belgie)

Příklad: Amsterdam, Nizozemí

Také v Nizozemí dává vyhláška obcím právo, aby se samy rozhodly, kdo na plochách vyhrazených ve veřejném prostoru smí parkovat.

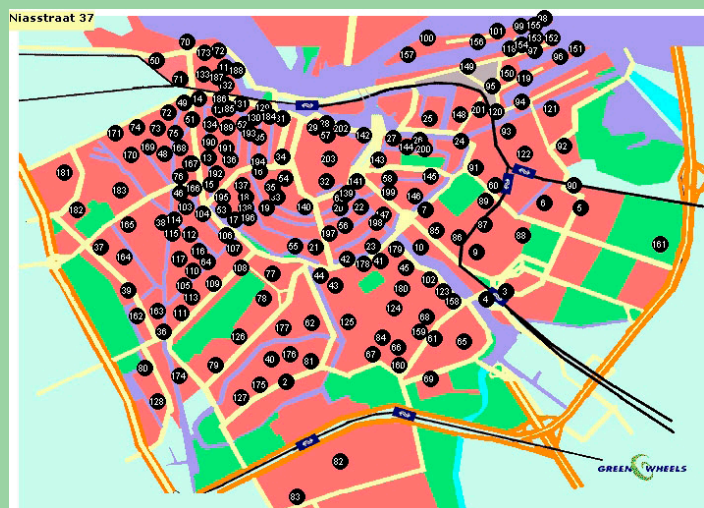
Amsterdam je dobrou ukázkou toho, že má význam, pokud zákonodárce nechá rozhodování na správě města, aby parkování povolovala podle své úvahy a místních podmínek. Každý, kdo si již

Obr. 2: Stanice car-sharingu v jedné z bruselských obchodních čtvrtí (Zdroj: cambio Belgie)

prošel jedinečné historické jádro Amsterdamu uzavřené mezi sítí vodních kanálů – grachtů, – si mohl uvědomit, jak omezený je zde veřejný uliční prostor. V mnoha ulicích mohou být parkovací místa jen na jedné straně, což zdaleka nestačí k tomu, aby zde mohlo stát takové množství vozidel jako v jiných velkoměstech. Kvůli vysokým stavům podzemní vody je navíc téměř vyloučená výstavba podzemních garáží.

Na obrázku 3 je znázorněna amsterodamská hustá síť stanic car-sharingu organizace Greenwheels Nederland, což je největší poskytovatel sdílení vozidel v Nizozemí i v samotném Amsterdamu. Z obrázku je patrné, že jejich nabídka car-sharingu je opravdovou alternativou k privátnímu vlastnictví aut a že může kompenzovat nedostatek parkovacích míst pro soukromé účely ve veřejném prostoru, aniž by to pro obyvatele znamenalo ztrátu pohodlí. Hustá síť stanic ve veřejném prostoru

Obr. 3: Přehled rozmístění stanice car-sharingové společnosti Greenwheels v Amsterdamu (Zdroj: Greenwheels)

zajišťuje, že vozidla car-sharingu jsou ve vnitřním městě dostupná vždy poměrně blízko místa bydliště nebo pracoviště.

Příklad: Helsinky, Finsko

Dosud jediný finský provozovatel car-sharingu City Car Club má po Helsinkách a ve třech obcích v jejich blízkosti rozmístěno více než 90 stanic. 40 z nich je vybudováno ve veřejném uličním prostoru, zbytek je umístěn na pronajatých soukromých pozemcích.

Finská veřejná správa může většinou samostatně rozhodovat o tom, jak s veřejným prostorem naloží. Zákony jim výslovně ani nedovolují, ale ani nezakazují vyhradit parkovací místa pro car-sharing. Vedení města tento stav vyložilo jako možnost

Obr. 4: Vyhrazené stání car-sharingu v Helsinkách. Text pod značkou zákazu zastavení: „Vyjma vozidel City Car Club“ (Zdroj: City Car Club)

pronajmout parkovací místa na ulici pro poskytovatele služeb sdílení automobilů a vyznačila je jako místa zákazu zastavení s výjimkou vozidel car-sharingu. City Car Club platí za tato místa v místě obvyklý nájem.

Příklad: Itálie

Ve veřejném prostoru je podle národní legislativy (Circulation Code) možné rezervovat plochy jen pro veřejnou dopravu a vozidla osob s vážným zdravotním postižením. Proti neoprávněnému parkování chrání místa odtahová služba. Města ale mohou vyhradit některé oblasti jako místa chráněná proti běžné dopravě a vyznačit je jako místa určená pro obchodní aktivity. Car-sharing je možné zahrnout do této kategorie. Uživatelé platí za přístup do těchto prostor určitý poplatek, ale město může rozhodnout, že v případě zjevného veřejného zájmu udělí výjimku a poplatek se vzdá. Ale s výjimkou Říma a Milána nesmí v současné době místní policie vozidla neoprávněně zaparkovaná v těchto oblastech odtahovat.

Initiativa Car Sharing (ICS), koordinační centrum italských car-sharingových organizací podporované státem, připravila návrh zákona, který by umožnil legálně zřizovat stanice car-sharingu podobně,

jako se podle zákona budou zastávky veřejné dopravy. Tento zákon začal projednávat italský parlament v dubnu 2009, ale dosud nebyl přijat.

Obr. 5: Vyhrazená parkovací místa stanice car-sharingu v Turíně (Zdroj: car city club s.r.l.)

Obr. 6: Stanice car-sharingu ve veřejném prostoru v Bolzanu (Zdroj: coop car sparing bz)

Příklad: Cork, Irsko

Irské zákony umožňují místní veřejné správě, aby pro určité kategorie účastníků dopravy vyhradila parkovací místa na ulicích. Ačkoliv v současné době car-sharing není mezi nimi zahrnut, dohodla se správa města (Cork City Council) se státní policií (Garda Síochána) v Corku, že povolí radě města jako pilotní projekt vyhradit na ulicích parkovací místa speciálně pro GoCar, tedy irskou car-sharingovou firmu, jež v Corku začala působit v roce 2008. Nyní tedy GoCar disponuje osmi místy na čtyřech stanovištích v centru města, které město vyznačilo dopravními značkami a firma GoCar je vybavila informačními panely a parkovacími sloupky, jimiž rezervovaná místa chrání před neoprávněným parkováním.

Správa města Corku doufá, že zkušební provoz ve veřejném prostoru bude mít úspěch, a ve spolupráci s irským ministerstvem dopravy připravuje

změnu legislativy, která by zahrнула car-sharing do kategorie účastníků dopravy, jimž je možné oprávněně parkovací místa ve veřejném prostoru vyhradit.

Závěry ze zkušeností s umístěním car-sharingu ve veřejném prostoru

Závěrem je možné konstatovat, že v evropských státech, v nichž o umístění stanic car-sharingu ve veřejném prostoru může rozhodovat obec, je tato výsada udělována velmi odpovědně. Správy měst se věcně rozhodují, kde mohou být vybudovány stanice s vozidly, a kde v soutěži o nedostatečný veřejný prostor se musí utkat s jinými typy veřejného využívání. Tam, kde je možné stanice car-sharingu založit, ať už z rozhodnutí obce nebo na základě celostátních právních norem, přispívá rozmístění stanic ve veřejném prostoru rozvoji služeb sdílení automobilů. V žádné zemi se zatím nestalo, že by povolení těchto stanic rozpoutalo lavinu žádostí o plochy ve veřejném prostoru.

Situace v jiných evropských zemích s rozvinutými službami car-sharingu

V některých evropských zemích s rozvinutými službami sdílení vozidel bude nezbytné přijmout určité právní úpravy, aby vůbec bylo možné stanice car-sharingu na veřejných prostranstvích budovat.

Ministerstvo dopravy Spolkové republiky Německo předložilo již v březnu 2007 návrh zákona, který by umožnil obcím budovat stanice car-sharingu podle stejných pravidel po celé zemi. Návrh zákona získal širokou podporu jak jednotlivých německých států, tak obcí a spolků. Parlamentní diskuse pozdrželo veto spolkového ministerstva hospodářství, jež považuje půjčovny automobilů za znevýhodněné.

Obr. 7: Vyhrazená parkovací místa v Corku (Zdroj: Mendes GoCar Ltd.)

Umístění stanic car-sharingu ve veřejném prostoru ulic

Protože v současné době nemá Německo žádný společný žádný právní základ, hledaly obce a spolkové země nějaká nouzová právní řešení. Několik stanic v některých městech bylo povoleno podle právních podkladů, které ale právníci považují za nejisté.

Obdobné parlamentní iniciativy se nacházejí i v Rakousku, které rovněž usiluje o jednotnou právní úpravu, na jejímž základě by bylo možné stanice car-sharingu ve veřejném prostoru budovat.

Autor

Willi Loose
Bundesverband CarSharing e.V.
Hausmannstr. 9-10
30159 Hannover
willi.loose@carsharing.de
www.carsharing.de

Koordinace projektu momo

Der Senator für Umwelt,
Bau, Verkehr und Europa Freie
Hansestadt
Bremen

Freie Hansestadt Bremen Der Senator für Umwelt, Bau, Verkehr und Europa

Michael Glotz-Richter & Michael Frömming
Ansgaritorstr. 2
28195 Bremen
Tel.: +49 (0) 421 361 174 85,
Fax: +49 (0) 421 496 174 85
momo@umwelt.bremen.de
www.momo-cs.eu

Belgie

 Bond Beter Leefmilieu
www.bondbeterleefmilieu.be

 Taxistop
www.taxistop.be

 **International Association
for Public Transport**
www.uitp.org

Řecko

 Center for Renewable Energy Sources
www.cres.gr

Česká republika

 Ústav pro ekopolitiku, o. p. s
http://ekopolitika.cz

Irsko

Mendes GoCar Ltd. & GoCar CarSharing
www.mendes.ie, www.gocar.ie

Finsko

 Motiva
www.motiva.fi

Itálie

 **Italian Ministry of Environment,
Land and Sea (IME)**
www.minambiente.it

 **Italian Board for New Technologies
Energy and Environment (ENEA)**
www.enea.it

Německo

Der Senator für Umwelt,
Bau, Verkehr und Europa Freie
Hansestadt
Bremen **Der Senator für Umwelt,
Bau, Verkehr und Europa**
http://bauumwelt.bremen.de

 **Cambio Mobilitäts-
service GmbH**
www.cambio-carsharing.de

 Bundesverband CarSharing e.V.
www.carsharing.de

Španělsko

 **FUNDACIÓ
MOBILITAT Foundation Sustainable
and Safety Mobility**
www.fundaciomobilitatsostenible.org

Prohlášení IEE:

Za obsah tohoto přehledu odpovídá jeho autor. Nemusí proto vyjadřovat názory Evropských Společenství. Evropská Komise nenesе žádnou odpovědnost za použití informací, které jsou zde obsaženy.

Podpořeno z programu:

Intelligent Energy Europe